

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

**«УКРАЇНА У СВІТОВИХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ:
КУЛЬТУРА, ЕКОНОМІКА, СУСПІЛЬСТВО»**

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

22–23 березня 2023 року

Реєстрація Міністерства освіти і науки України
Лист ІМЗО №21/08-53 від 19.01.2023

Тези доповідей

Частина 4

КИЇВ 2023

УДК 33+316.7](477)
Е 457

*Друкується за рішенням Вченої ради
Київського університету культури
(протокол № 9 від 6 березня 2023 р.)*

Україна у світових глобалізаційних процесах: культура, економіка, суспільство: тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 23–24 березня 2023 р. / М-во освіти і науки України; Київ. ун-т культури, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2023, Част. 4. 175 с.

Збірник містить наукові тези Міжнародної науково-практичної конференції «Україна у світових глобалізаційних процесах: культура, економіка, суспільство», яка відбулася 23–24 березня 2023 р. Спів організатори: Інститут модернізації змісту освіти; Батумський державний університет мистецтв, Грузія; Вища школа менеджменту у Варшаві, Польща. Матеріали охоплюють певні підсумки наукових досліджень провідних учених України та країн-учасниць конференції, а також доробки докторантів, аспірантів, магістрантів і будуть цікавими й корисними для широкої наукової громадськості, фахівців економічної та соціокультурної сфери, викладачів, аспірантів, студентів.

Матеріали подано в авторській редакції
©Київський університет культури, 2023
© Автори тез, 2023

ЗМІСТ

Секція 7

ЕКОНОМІКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ПІДПРИЄМСТВО, РЕГІОН, КРАЇНА

<i>Khadzhynova Olena, Salo Serhii</i>	STRATEGY FOR THE TRANSFORMATION OF THE ENTERPRISE IN THE CONDITIONS OF THE NEW DIGITAL REALITY	8
<i>Бабець І.Г.</i>	СТРУКТУРНІ ЗМІНИ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: РИЗИКИ ТА ЗАГРОЗИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	10
<i>Батченко Л. В., Єрмаков Р. В., Недосвітний В. В.</i>	ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ: МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ?	13
<i>Батченко Л. В., Чередніченко Б. О., Філоненко Д. О.</i>	АУТСОРСИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПТИМІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ	15
<i>Благой В. В., Загорулько О. В.</i>	ЕКОНОМІКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ХАРКІВЩИНИ	18
<i>Вінницька О. А., Чвертко Л. А.</i>	ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	20
<i>Вовк С. М.</i>	УПРАВЛІННЯ ЦИФРОВИМИ СОЦІАЛЬНИМИ ПОСЛУГАМИ	24
<i>Вовк Т. В.</i>	ФОРМУВАННЯ РЕЗИЛЬЄНТНИХ ПРОГРАМ ЗАХИСТУ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ	26
<i>Григораш С. М., Бурківська Л. Ю.</i>	ІНФОРМАЦІЙНА ВІДКРИТІСТЬ ВЛАДИ ТА ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОДА): РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	28
<i>Григорчук Т. В., Сидоренко М. О.</i>	СТРУКТУРА ПЕРСОНАЛЬНОГО БРЕНДУ ФОТОХУДОЖНИКА	32
<i>Диха М. В.</i>	ПАРТНЕРСТВО ЗАРАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	34
<i>Жабинець О. Й.</i>	МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКСПОРТНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ВІЙНИ	38
<i>Зеркаль А. В., Біліонова О. М.</i>	СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ІНСТРУМЕНТ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА	40

*Духа М. В., доктор екон. наук, професор,
професор кафедри економіки, аналітики,
моделювання та інформаційних технологій в бізнесі,
Хмельницький національний університет,
м. Хмельницький, Україна*

ПАРТНЕРСТВО ЗАРАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Для досягнення Цілей Сталого Розвитку передбачено реалізацію низки завдань у розрізі кожної із 17-ти цілей. У контексті досягнення цілі сталого розвитку «Партнерство заради сталого розвитку» визначено завдання та індикатори, які характеризують рівень реалізації визначених завдань (таблиця 1).

Таблиця 1

Завдання та індикатори досягнення цілі «Партнерство заради сталого розвитку» (Україна)

Завдання	Індикатори
Мобілізувати додаткові фінансові ресурси на основі заохочення інвестицій іноземних та вітчизняних інвесторів	Співвідношення обсягу приватних грошових переказів з-за кордону із ВВП, %
	Чистий притік прямих іноземних інвестицій (за даними платіжного балансу), млрд дол. США
Послідовно знижувати боргове навантаження на економіку	Відношення валового зовнішнього боргу до експорту товарів та послуг у річному вимірі
Розвивати партнерські відносини влади і бізнесу для досягнення Цілей Сталого Розвитку	Кількість проектів державно-приватного партнерства, одиниць

Джерело: складено за [9].

Задоволення повсякденних потреб фізіологічного та соціокультурного характеру, реалізація завдань та проектів розвитку різних рівнів (локального, регіонального, національного) потребують фінансових ресурсів.

Обсяг приватних грошових переказів в Україну з-за кордону у 2021 р. склав рекордних 15,03 млрд. дол. США; на 3,05 млрд. дол. США (на 25,4 %) більше відносно грошових переказів в обсязі 11,98 млрд. дол. США у 2020 р. На фоні зростання ВВП з 155,582 млрд. дол. США до 200,09 млрд. дол. США у 2021 р. [8] індикатор склав 7,5 % у 2021 р. Аналізуючи співвідношення обсягу приватних грошових переказів з-за кордону до ВВП зазначимо, що значення індикатора в Україні (таблиця 2) перевищує цільові орієнтири, які визначені на рівні 6 % [9]. Трудові мігранти, здійснюючи переказ грошових коштів членам своїх родин в Україну (за відсутності достатньої кількості робочих місць в Україні, робочих місць із бажаним рівнем оплати праці), у значній мірі покривають запити різного характеру їх отримувачів: від покриття поточних споживацьких повсякденних потреб до можливостей розвитку родинних бізнесів в Україні тощо.

**Індикатори, що характеризують досягнення цілі
«Партнерство заради сталого розвитку»**

Рік	Індикатор			
	Співвідношення обсягу приватних грошових переказів з-за кордону із ВВП, %	Чистий притік прямих іноземних інвестицій (за даними платіжного балансу), млн. дол. США	Відношення валового зовнішнього боргу до експорту товарів та послуг у річному вимірі, %	Кількість проектів державно-приватного партнерства, одиниць
2015	7,6	-407	245,8	177
2016	8,1	3794	244,6	186
2017	8,2	3684	214,0	191
2018	8,5	4460	193,8	189
2019	7,7	5212	191,5	187
2020	7,7	-950	207,2	192
2021	7,5	+6885	159,1	192

Джерело: [6; 7; 8].

Економічний розвиток будь-якої країни, вирішення численних завдань та заходів соціально-культурної системи, модернізації інфраструктури тощо неможливе без інвестицій. У статті [2] обґрунтовано, що прямі іноземні інвестиції дозволяють певною мірою компенсувати дефіцит внутрішніх інвестиційних ресурсів для фінансування національної економіки, відкривають шлях на світові ринки товарів, капіталів та технологій. Результати дослідження засвідчили низькі обсяги залучених прямих іноземних інвестицій у національну економіку впродовж років незалежності. До того ж, в умовах агресії росії проти України обсяги залучених прямих інвестицій в Україну хоч і зростали впродовж 2015-2019 рр., проте не досягли рівня вкладених інвестицій 2013 р. У розрізі країн-інвесторів відзначено практику оптимізації податків, адже найбільша частка прямих іноземних інвестицій надходила з Кіпру та інших офшорів, які у значній мірі є фінансами українського «походження», а також відзначено недостатність інноваційного спрямування залучених прямих іноземних інвестицій у галузевому контексті.

На фоні анексії Криму та початку військових дій на Донбасі з 2014 р., які негативно вплинули на інвестиційно-підприємницький клімат в Україні, сальдо прямих іноземних інвестицій (за даними платіжного балансу) у 2015 р. було від'ємним (таблиця 2). Надалі інвестори адаптувалися до існуючих реалій, поновилася позитивна динаміка щодо залучення прямих іноземних інвестицій. Негативний вплив COVID-19 обумовив наслідки у різних секторах та сферах життєдіяльності в усьому світі, у т. ч. й щодо руху прямих іноземних інвестицій. В Україні через збої та ускладненість економічної взаємодії у 2020 р. сальдо за показником прямих іноземних інвестицій було від'ємним (-950 млн. дол. США) при цільовому орієнтірі 10000 млн. дол. США [9]. Проте у 2021 р. в Україні відносно швидко вдалося активізувати економічні процеси; поновилася динаміка щодо залучення прямих іноземних інвестицій, що й обумовило чистий приток прямих іноземних інвестицій у розмірі 6885 млн. дол. США (таблиця 2).

Партнерство через залучення інвестицій забезпечує не лише створення нового бізнесу та нових робочих місць у країнах залучення іноземних інвестицій, але й обумовлює трансфер технологій, обмін управлінським досвідом, поглиблення інтернаціоналізації виробничих процесів та активізації торговельної співпраці країн у світі. Україна, на жаль, на сьогодні змушена виборюючи у т. ч. інноваційний вектор економічного розвитку на принципах свободи та демократії, протистояти агресії росії з її імперськими амбіціями.

Щодо послідовного зниження боргового навантаження на економіку, то індикатор, який характеризує реалізацію даного завдання, – відношення валового зовнішнього боргу до експорту товарів та послуг у річному вимірі, % – був далеким від цільового орієнтиру, який був визначений на 2020 р. на рівні 18 %; орієнтир на 2025 р. – 11 % [9]. Незадовільний результат обумовлений показниками валового зовнішнього боргу України та рівнем експорту товарів та послуг. Валовий зовнішній борг України у % до ВВП впродовж 2015-2020 рр. сягав критичних значень. Тому важливим є питання оздоровлення системи державних фінансів та забезпечення фінансової стабільності на валютному і банківському ринку. У цьому контексті Міністерство фінансів України має ефективніше здійснювати роботу щодо заміщення старих боргів на нові більш дешеві фінансові інструменти. У перспективі необхідно створити сприятливі умови, які б забезпечили довіру інвесторів до ринку запозичень, що призведе до значного збільшення ліквідності ринку; у структурі державного боргу необхідно скорочувати зовнішню заборгованість. Одним із пріоритетних завдань фінансової політики України має бути ефективне управління залученими коштами, перетворення державних запозичень на дієвий інструмент прискорення соціально-економічного розвитку країни. Для покращення значення індикатора (наближення його значення до визначених орієнтирів), збільшення можливостей вирішення завдання щодо зниження боргового навантаження на економіку необхідно також суттєво наростити обсяги експорту України. Проблеми зовнішньоторговельної діяльності України, хронічне перевищення імпорту над експортом детальніше проаналізовано у праці [3], у т. ч. визначено напрями нарощення обсягів експорту (підвищення ступеня переробки сировини в Україні з подальшим експортом на зовнішні ринки; розширення номенклатурних позицій на експорт, насамперед, за рахунок готових виробів; розвиток інноваційної діяльності та збільшення частки товарів високотехнологічного експорту).

Досягнення цілей сталого розвитку через реалізацію третього завдання, яке полягає у розвитку партнерських відносин влади і бізнесу, знайшло відображення у публікації [1]. Державно-приватне партнерство (ДПП) є дієвою формою реалізації політики модернізації економіки, вирішення важливих соціально-економічних проблем через об'єднання активів держави з інвестиційними, управлінськими та іншими ресурсами приватного сектора. У статті [1] описано досвід державно-приватного партнерства в різних країнах світу, який свідчить про високу ефективність механізму взаємодії держави та бізнесу, охарактеризовано сучасні технології співпраці в рамках ДПП.

Умови співпраці держави та бізнесу прописані у Законі [4], а також внесено зміни до деяких законодавчих актів з метою усунення регуляторних бар'єрів для розвитку ДПП [5], що є нормативно-правовим підґрунтям розвитку партнерських

відносин влади і бізнесу для досягнення Цілей Сталого Розвитку. Проте темпи реалізації ДПП на практиці є незадовільними. Наявні проекти ДПП не містять відчутних інвестиційних складових, стосуються здебільшого здійснення поточних державних закупівель. Однією з основних причин такого стану справ став брак довіри до держави як ділового партнера через нестабільність державних фінансів, мінливість законодавства, високий рівень корупції, у т. ч. на рівні середньої ланки управління, яка є відповідальною за виконання проектів ДПП. Станом на початок 2021 р. в Україні на умовах ДПП було укладено 192 договори. З них 39 перебували у процесі реалізації, 118 – не виконувалися, а у 35 договорів закінчився термін дії. Серед масштабних – підписані Мінінфраструктури договори концесії портів «Херсон» (переданий компанії «Рисоіл-Херсон») та «Ольвія» в Миколаєві (який перейшов у концесію дочірній компанії катарської групи QTerminals), що свідчило про потенціал для розвитку ДПП в Україні. Станом на початок 2023 р. на умовах ДПП укладено 193 договори, з яких реалізується 18 договорів (9 – концесійних договорів, 5 – договорів про спільну діяльність, 4 – інші договори), 162 договори не реалізується (116 – не виконується, 46 – розірвані / закінчився термін дії), 13 призупинені у зв'язку зі збройною агресією російської федерації. [7]

В Україні на сьогодні виборюється новий світоцивілізаційний повоєнний порядок. Перемога України має ключове значення для глобальної боротьби між демократією та автократією, для партнерства заради миру, реалізації завдань задля досягнення глобальних Цілей Сталого Розвитку.

За підтримки партнерів Україна виборює не лише свою свободу та незалежність, а й права та свободи людей усього цивілізованого світу; виборює перспективи масштабного оновлення України на інноваційній основі. Низка країн уже підтвердила свою участь у відбудові України. Йде обговорення «плану Маршалла для України», у рамках якого передбачаються інвестиції в реальний сектор економіки України, підтримка малого та середнього підприємництва, підтримка реформ, спрямованих на економічне зростання України, створення нових інструментів фінансування інвестицій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Диха М.В., Диха В.В., Болюбаш Є.А. Державно-приватне партнерство: зарубіжний досвід та можливості реалізації в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2019. № 5. Том.1. С. 51-60.

2. Диха М.В., Диха В.В., Зима В.В. Прямі іноземні інвестиції в економіці України: стан, тенденції та перспективи залучення. *Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2022. № 2(26). С. 53-64.

3. Диха М.В., Лямець І.А. Зовнішньоторговельна діяльність України: стан, проблеми, перспективи. *Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2021. № 1(23). С. 108-117. URL: [https://doi.org/10.31471/2409-0948-2021-1\(23\)-108-117](https://doi.org/10.31471/2409-0948-2021-1(23)-108-117)

4. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07.2010 № 2404-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>

5. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення регуляторних бар'єрів для розвитку державно-приватного партнерства та стимулювання інвестицій в Україні» від 24.11.2015 № 817-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>

6. Індекси. Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/>

7. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

8. Статистична інформація. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external#1>

9. Цілі сталого розвитку: Україна. Національна доповідь. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. 2017. URL: https://mepr.gov.ua/files/docs/Національна%20доповідь%20ЦСР%20України_липень%202017%20ukr.pdf

*Жабинець О. Й., канд. екон. наук, доцент,
ст. науковий співробітник
відділу просторового розвитку,
ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М. І. Долишнього НАН України»,
м. Львів, Україна*

МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКСПОРТНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ВІЙНИ

З початку повномасштабного вторгнення Росії вітчизняний бізнес незалежно від його розміру, організаційно-правової форми господарювання чи регіонального розміщення зазнав безпрецедентних в нашій новітній історії збитків – як в аспекті людських, так і матеріальних ресурсів. На сьогодні близько 50% відсотків підприємств в Україні зупинені або майже зупинені [1], а зростання цін на сировину й матеріали, вیاлові та аварійні відключення електроенергії, складнощі із транспортування сировини чи готової продукції територією держави, за її межі чи з-за кордону, брак обігових коштів, розрив ланцюгів постачань, зменшення попиту на товари (послуги) – стали вагомими перешкодами ведення бізнесу в умовах війни. Більше того, невизначеність фінансово-економічної ситуації у довгостроковій перспективі суттєво впливає не тільки на виробничі, але й експортні можливості вітчизняних підприємств. Адже в умовах війни експортоорієнтований бізнес регіонів України стикнувся із низкою багатьох проблем (виробничих, інфраструктурних, логістичних, фінансових, енергетичних тощо), вирішення яких залишається сьогодні ключовим у реалізації державою експортної політики та стратегії України на найближчу перспективу.

Вважаємо, що в основі реалізації експортної політики як на загальнодержавному, так і регіональному рівнях, має бути закладено ефективні механізми розвитку, підтримки та стимулювання експорту товарів та послуг. Водночас, вирішення проблем експортоорієнтованого бізнесу регіонів України необхідно розглядати через призму реалізації цих механізмів (рис. 1).

**«УКРАЇНА У СВІТОВИХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ:
КУЛЬТУРА, ЕКОНОМІКА, СУСПІЛЬСТВО»**

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

22–23 березня 2023 року

Тези доповідей

Частина 4

Відповідальний редактор:
Верезомська Ірина

Комп'ютерна верстка та дизайн обкладинки:
Кузнєцова Алла

Підписано до друку: 16.03.2023 р.
Формат 70×100/16. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 9,99. Обл. вид. арк. 11,41.
Наклад 500 прим. Замовлення № 864.

Видавничий центр КНУКіМ Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК №4776 від 09.10.2014.